

Land	Norge
Domstol	Oslo byfogdembete
Parter	Eniro Norge AS mod Norske Systemarkitekter AS
Dato for afgørelse	6. september 2012
Afgørelsestype	Dom
Status	Retskraftig
Dato for publicering i domsdata-basen	10. juni 2020
Omtalt i It-kontraktret, 2. udgave	s. 364, 426
Gengivet fra	Lovdata

Resumé

Sagen angik rettidigheder til information om driftsafvikling efter aftalens ophør. Parterne var ved driftsaftalens ophør uenige om hvilke informationer, der skulle udleveres til kunden og dennes nye driftsleverandør. Aftalen pålagde leverandøren en pligt til at aktivt bidrage til en overflytning af driften og til at overlevere kundespecifik driftsdokumentation til kunden. Retten pålagde derfor leverandøren at udlevere administratorpasswords til de systemer, der blev ejet eller licenseret af kunden, en kompleks beskrivelse af alle parametre, der blev overvåget for hver server og alarmniveau for hver server og opdaterede lister over udestående henvendelser, fejlmeldinger og bestillinger. Leverandøren blev også pålagt at udlevere den driftsdokumentation, der var særskilt udviklet til kunden, hvorimod den generelle driftsdokumentation kunne ikke kræves udleveret. Retten udtalte om den generelle driftsdokumentation, at den udgør leverandørens knowhow, og derfor med rimelighed er beskyttet mod udlevering.

Nøgleord: driftsaftaler, ophørsassistance, udlevering af information, driftsdokumentation, driftsafvikling

Denne dom er hentet fra Lovdata med Lovdatas tilladelse.

Udnyttelse af afgørelser fra Lovdata til forlagsvirksomhed, distribution, drift af søgbare databaser eller til undervisningsvirksomhed kræver særskilt aftale med Lovdata. Lovdata afgør i tvivlstilfælde, hvorvidt der foreligger forlagsvirksomhed, distribution, drift af søgbare databaser eller undervisningsvirksomhed.

Videresalg af Lovdatas tjenester kræver særskilt aftale.

Oslo byfogdembete - TOBYF-2012-127878

Innholdsfortegnelse

Oslo byfogdembete - TOBYF-2012-127878.....	1
Innholdsfortegnelse.....	1

Instans	Oslo byfogdembete - Dom.
Dato	2012-09-06
Publisert	TOBYF-2012-127878
Stikkord	Midlertidig forføyning. Sikringsgrunn. Avtaleoppsigelse. Proporsjonalitet. Tvisteloven § 34-1, § 34-2.
Sammendrag	Retten tok Eniro Norge AS' begjæring om midlertidig forføyning overfor Norske Systemarkitekter AS (NSA) med påstand om at NSA på en nærmere bestemt måte skulle medvirke til overføring av driftstjenester fra NSA til Eniros nye leverandør til følge.
Saksgang	Oslo byfogdembete TOBYF-2012-127878 (12-127878TVI-OBYF/1). Rettskraftig. (Anke til Borgarting lagmannsrett hevet som forlikt.)
Parter	Eniro Norge AS (advokat Nils Kristian Einstabland) mot Norske Systemarkitekter AS (advokat Pål Remman).
Forfatter	Dommer Rune Klausen.

Eniro Norge AS (heretter benevnt Eniro) fremsatte 8. august 2012 begjæring om midlertidig forføyning overfor Norske Systemarkitekter AS (heretter benevnt NSA) med påstand om at NSA på en nærmere bestemt måte medvirker til overføring av driftstjenester fra NSA til Eniros nye leverandør.

Retten besluttet å innkalle partene til muntlige forhandlinger, som ble gjennomført 21.–23. august 2012. Til stede under rettsmøtet var advokat Nils Kristian Einstabland, Fredrik Nygren på vegne av Eniro, advokat Pål Remman, rettslig medhjelper advokat Eivind Arntzen, Espen Remman på vegne av NSA, samt vitnene Ufuk Caglayan og Kjetil B. Karlsen. Det ble ført de vitner og dokumentbevis som fremgår av rettsboken,

Sakens bakgrunn i korte trekk:

Eniro er et selskap som i Norge blant annet kjent for merkevarer som Gule Sider, Telefonkatalogen, Kvasir, Ditt Distrikt, Sol mm. Virksomheten retter seg både mot forbrukere og næringsdrivende. Eniro er en del av Enirogruppen, der svenske Eniro AB er det sentrale selskapet, som har om lag 3600 ansatte og omsatte i 2011 for SEK 4,3 milliarder.

NSA er et norsk selskap som yter konsulenttjenester og driftstjenester innenfor IT, herunder implementering og forvaltning av Oracles databaseløsninger, mellomvareteknologi og applikasjoner. Selskapet har hovedkontor i Oslo og opererer i en rekke norske byer, har om lag 70 ansatte og omsatte i 2011 for om lag NOK 84 millioner.

NSA hadde allerede vært Eniros driftsleverandør i flere år, da partene inngikk ny avtale om drift (heretter betegnet Driftsavtalen) datert og undertegnet av partene henholdsvis 28. februar 2005 og 1. mars 2005.

Driftsavtalen hadde opprinnelig i henhold til dens punkt 18 en varighet på 36 måneder. Deretter fornyes avtalen automatisk med avtaleperioder av 12 måneders varighet, med mindre en av partene skriftlig sier opp avtalen senest seks måneder før avtaleperiodens utløp. Partene inngikk tilleggsavtale 27. februar 2008 om at avtaleperioden forlenges og løper til frem til 1. juli 2011. Partene er for retten enige om at Driftsavtalens bestemmelser om at avtalen deretter løper for 12 måneder av gangen med mindre avtalen sies opp senest 6 måneder før utløpet av avtaleperioden, fortsatt skulle gjelde.

Partene er uenige om hvorvidt Driftsavtalen ble sagt opp muntlig i møte mellom partene 24. februar 2011. Imidlertid oversendte Finn Aksel Falkenberg, Service Manager i Eniro, referat fra det nevnte møtet per e-post av samme dag. Adressat for e-posten var de øvrige møtedeltakerne. I referatet sto det følgende:

«Kontraktsmøte 24.02,2011 - NSA - Eniro

Til stede:

Kjetil Karlsen (NSA)

Jan Nergård (NSA)

Fredrik Nygren (Eniro)

Finn Aksel Falkenberg (Eniro)

Diskusjon rundt kontraktsforlengelse til juli 2012

Eniro ønsker å forlenge avtalen til juli 2012. Og i dette ligger det at vi sier opp dagens avtale med sluttdato 31.6.2012.

Eniro vil høsten 2011 gå ut med en RFI og mulighet for RFP eller direkte forhandling med NSA. Det er behov for fokus innen system/rutiner (ITIL, incident, problem, change og release).»

Jan Nergård, Service Manager i NSA, besvarte ovennevnte e-post med møtereferat ved e-post av 2. mars 2011 til Finn Aksel Falkenberg med kopi til Kjetil Bjerke Karlsen i NSA. Fra e-posten siteres følgende;

«Bekrefter at vi har mottatt deres oppsigelse av driftskontrakten, og at den løper etter dette frem til og med 31. juni 2012.»

Partene er uenige om omfanget og innholdet i den videre kontakten mellom partene fra mars 2011 og til og med første halvår 2012. Det er imidlertid enighet om at det har vært kontakt, både på driftsnivå i organisasjonen og på ledelsesnivå i styringsgrupper mm. Retten kommer tilbake til dette nedenfor under rettens vurdering.

Ufuk Caglayan (Procurement Manager i Eniro Initiatives AB) sendte per e-post 8. mars 2012 en bekreftelse på innholdet i en telefonsamtale med Kjetil Bjerke Karlsen, Fra e-posten hitsettes:

«Hej Kjetil,

Enlig överenskommelse per telefon skicker jag et mail om det vi har överenskommit per telefon.

Eniro vil härmed förlänga befintligt avtal (Driftsavtale, avtalenr.: 1030/5677/0275/6001) til och med 30. september 2012.

Eventuell förlängning ör tidsperioden efter ovan angivna datum skall ha överenskommits senast per den 15 juni 2012, annars upphör avtalet at gällla per den 30 september 2012.»

Kjetil Bjerke Karlsen besvarte Caglayans e-post den 9. mars 2012. Følgende hitsettes fra Karlsens svar:

«Hei igjen

Bekrefter innholdet av denne mailen.

Da hører jeg fra deg til uken.

Med vennlig hilsen

Kjetil B. Karlsen

CEO/adm, dir»

4. juni 2012 informerte Eniro om at selskapet hadde valgt en annen driftsleverandør (Keystep AS) enn NSA. 13. juni 2012 tilskrev Ufuk Caglayan per e-post Kjetil Bjerke Karlsen og følgende siteres:

«Hej Kjetil,

Refererar till vårt telefon samtal den 4 juni.

Eniro säger härmed upp vårt avtal gällande IT driften i Norge. Driftsavtal, avtalenr. 1030/5677/0275/6001. Avtalet upphör att gälla per den 2012-09-30.

...»

Partene forhandlet senere om en overføringsavtale og Caglayan oversendte 18. juni 2012 et utkast til slik avtale med blant følgende innhold til NSA:

«Partene inngikk 1. mars 2005 avtale om leveranse av driftsyntelser (heretter Driftsavtalen). Driftsavtalen ble sagt opp 14. juni 2012, med virkning fra 30 september 2012, som bekreftet av begge parter.»

NSA bestred medio juni 2012 at Eniro gyldig har sagt opp avtalen. Partene diskuterte deretter hvilke forpliktelser partene har i forhold til overføringsprosjekt og hvorledes fremdriften her skulle være. Ved månedsskiftet juli/august 2012 ble det klart at partene ikke kunne enes om en overføringsavtale. 8. august 2012 begjærte Eniro midlertidig forføyning.

Eniro har i det vesentligste anført:

Hovedkrav:

Det er sannsynliggjort et hovedkrav, nemlig at Eniro har krav på å få utlevert fra NSA den informasjon som er nødvendig og få den medvirkning fra NSA som er nødvendig for å kunne overføre driftstjenestene fra NSA til en ny leverandør.

Eniro har sagt opp avtalen med NSA og har inngått kontrakt med en ny driftsleverandør, Keystep AS. Eniro er avhengige av å få utlevert fra NSA nærmere bestemt informasjon og dokumentasjon for at den nye leverandøren skal kunne levere sine tjenester til Eniro.

Eniro har rettmessig og gyldig sagt opp driftsavtale av 28. februar 2005 (heretter benevnt Driftsavtalen) mellom Findexa (senere endret navn til Eniro) og NSA. Avtalen ble sagt opp muntlig i møte 24. februar 2011 og deretter gjentatt skriftlig i e-post samme dag. Avtalen utløper 30. september 2012.

Skriftlighetskravet i Driftsavtalen punkt 18 er oppfylt ved elektronisk kommunikasjon. NSA har bekreftet oppsigelsen skriftlig 2. mars 2011. Alle som var til stede i møtet 24. februar 2011 var bemyndiget til å foreta og motta oppsigelse av Driftsavtalen på vegne av sine parter. Uansett gjelder ikke Driftsavtalens bilag 11 pkt. 1.4 om hvordan meldinger skal gis, ved oppsigelser. Eventuelle innsigelser mot oppsigelsen burde dessuten vært fremmet av NSA langt tidligere, passiviteten her bekrefter at oppsigelsen er akseptert. Meldingen fra Eniro 13. juni 2012 om Driftsavtalen utløper 30. september 2012 er ikke en oppsigelse, men kun en melding eller varsling om at Eniro ikke benyttet sin rett til å forlenge avtalen utover dette.

NSA har etter Driftsavtalen plikt til å bistå ved overføring av driftsleveransen til ny leverandør. Det er ikke behov for å inngå en særskilt avtale om overføring av tjenestene, og Driftsavtalen oppstiller heller ikke dette som et vilkår. Den anskaffelsesprosess Eniro har gjennomført etter oppsigelsen av Driftsavtalen, rokker ikke ved oppsigelsens rettmessighet og gyldighet.

Når det gjelder de enkelte punkter i påstanden, vil saksøkeren anføre at Driftsavtalens bilag 10 går foran ordlyden i selve Driftsavtalen, jf. Driftsavtalen pkt. 2.2 og at konfidensiell informasjon kan brukes til det den er tenkt til etter Driftsavtalen. Driftsavtalens pkt. 13.5 er i motstrid med og viker for de plikter NSA er undergitt i Driftsavtalen bilag 10. Pkt. 13.5 må tolkes innskrenkende i tråd med bilag 10. Det må ved denne tolkningen av pkt. 13.5 vektlegges Eniros behov for å få ut informasjon samt bransjepraksis og NSA egen erkjennelse av hva som er en vanlig overføringsmåte. Eniro har disposisjonsrett til all brukerdokumentasjon så langt det er nødvendig for overføring og drift, men heller ikke lenger.

Sikringsgrunn:

Det foreligger sikringsgrunn både etter tvisteloven § 34-1 nr. 1 bokstavene a og b. Grensen mellom de anførte bestemmelsene om sikringsgrunn er ikke presis, og det er opp til retten å vurdere hvilket alternativ som er mest anvendelig.

Dersom forføyning ikke beslattes, vil Eniro samt Eniros nye leverandør, kunder og brukere påføres vesentlig skade eller ulempe. Saksøkeren viser her særlig til at de driftstjenestene det her er tale om er svært kritiske for driften av Eniros tjenester. Eniro er avhengig av tjenestene for å kunne sikre millioner av brukere tilgang til Eniros tjenester, og er dermed kritiske for å sikre Eniros inntektsgrunnlag. Det tar tid for en ny leverandør å forberede og klargjøre seg for å levere den aktuelle typen tjenester til Eniro, og Driftsavtalen utløper 30. september 2012. Etter dette tidspunktet står, dersom forføyning ikke gis, Eniro uten leverandør av de aktuelle tjenestene. En forføyning som påstått er nødvendig for å sikre Eniro fortsatt forsvarlig IT-drift.

Tillitsforholdet mellom Eniro og leverandøren av driftstjenestene er helt avgjørende. Det er svært viktig for Eniro å bestemme hvilken leverandør som skal levere tjenestene.

Det er nødvendig med en midlertidig forføyning nå. NSA kan ikke misbruke sin rolle som leverandør av forretningskritiske tjenester til å tvinge Eniro til å fortsette med NSA som leverandør til tross for at Eniro rettmessig og gyldig har sagt opp Driftsavtalen. NSA's erklæring om at de vil fortsette driften frem til en rettslig avklaring på tvisten mellom partene foreligger, kan ikke medføre at det ikke foreligger sikringsgrunn. I så fall ville Eniro kunne bli bundet til sin leverandør mot sin vilje i flere år.

Saksøktens opptreden underbygger behovet for en midlertidig forføyning. Etter først å ha akseptert oppsigelsen av Driftsavtalen, anføres nå formelle feil ved oppsigelsen. Den reelle grunnen til at NSA nekter å oppfylle sine plikter etter Driftsavtalen, er motviljen mot Eniros nye leverandør, Keystep AS. En slik opptreden kort tid før Driftsavtalen skal opphøre, gir et påtrengende behov for en avklaring gjennom en midlertidig forføyning. Det vises til at NSA ikke vil å ha workshops der Keystep er til stede

Tilliten til at NSA medvirker i tilstrekkelig grad til overføring av driftstjenestene til ny leverandør, sviktet gjennom sommeren 2012. Slik tillit er avgjørende for å sikre en forsvarlig overføring.

NSA kan ikke høres med at det ikke foreligger sikringsgrunn så lenge NSA har erklært å ville fortsette levering av driftstjenestene. En slik anførsel fra NSA innebærer et forsettlig brudd på pliktene ved overføring til ny leverandør, fortsatt drift i strid med oppsigelsen. Eniros interesse i å kunne velge sin egen leverandør må gå foran NSA's interesse i å videre avtaleforholdet som er en ren økonomisk interesse.

Forholdet til Keystep kan ikke vektlegges ved vurderingen av om vilkåret om sikringsgrunn er oppfylt, og skaper dessuten tvil

Påstanden er utformet med sikte på å ikke gå lenger enn det som er nødvendig.

Proporsjonalitet:

En midlertidig forføyning som påstått vil ikke påføre NSA noen skade eller ulempe som står i et misforhold til Eniros og øvrige berørtes interesser, jf. tvisteloven § 34-1 annet ledd.

Selv etter NSA sin egen forståelse av saksforholdet, vil Driftsavtalen rettmessig kunne opphøre ved utløpet av juni 2013. Konsekvensene for NSA vil utelukkende være et økonomisk tap som kan bøtes med erstatningskrav i ettertid. Det kan ikke legges til grunn at Keystep vil misbruke informasjon som selskapet får tilgang til som ny leverandør til Eniro. Det er ikke dokumentert at Keystep har begått ulovligheter overfor NSA, og uansett kan ikke forholdet mellom NSA og Keystep gjøre inngrep i de plikter NSA har etter Driftsavtalen til å medvirke til overføring. NSA forsøker å bruke Eniro som gissel i saken mot Keystep.

Eniro er på sin side avhengig av at NSA oppfylle sine plikter etter Driftsavtalen for å kunne overholde sin avtale med ny leverandør. Svikt eller stans i driftsleveransene rammer millioner av brukere samt et stort antall næringsdrivende og personer som benytter Eniros tjenester i markedsføringen av sine egne tjenester. Dessuten har den nye leverandøren foretatt investeringer og en rekke forberedelser for å overta driftsleveransen, og det vil få store konsekvenser for Keystep AS dersom forføyning ikke gis.

Saksøkeren har nedlagt følgende påstand:

1. Norske Systemarkitekter AS pålegges umiddelbart og senest innen fem dager etter Oslo byfogdembetes kjennelse er avsagt å;
 - a. Utlevere til Eniro Norge AS administratorpassord til all teknisk utrustning og systemer som eies eller lisensieres av Eniro Norge AS knyttet til Driftsavtalen, mot at Eniro Norge AS fritar Norske Systemarkitekter AS for ansvar for brudd på Driftsavtalen for eventuelt feil som Eniro Norge AS eller deres nye driftsleverandør forårsaker på grunn av at de har fått tilgang til den nevnte tekniske utrustningen.
 - b. Stille til disposisjon for Eniro Norge AS og deres nye driftsleverandør all driftsdokumentasjon som beskrevet i Driftsavtalen punkt 3.5 og dens bilag 1 punkt 2.2, til bruk for at Eniro Norge AS og deres nye driftsleverandør kan få nødvendig kunnskap om systemene og maskinene som er omfattet av Driftsavtalen til å gjennomføre overføringen av driftstjenestene til Eniro Norge AS' nye driftsleverandør, i inntil 40 dager fra Eniro Norge AS og deres nye drifts leverandør får dokumentasjonen utlevert. Den nye driftsleverandøren skal undertegne erklæring om at den

mottatte driftsdokumentasjonen skal behandles konfidensielt og bare benyttes i samsvar med dette punktet.

- c. Utlevere til Eniro Norge AS oppdatert versjon av oversikt over all maskinvare benyttet under Driftsavtalen som tidligere er sendt til Eniro Norge AS.
- d. Utlevere til Eniro Norge AS en komplett beskrivelse av alle parametre som overvåkes for hver server og alarmnivåer for hver server.
- e. Utlevere til Eniro Norge AS oppdatert liste over alle åpne hendelser, feilmeldinger, bestillinger, PMR mv.

Norske Systemarkitekter AS er videre forpliktet til å gi representanter for Eniro Norge AS og deres nye driftsleverandør tilgang til datasenter der serverne omfattet av driftsavtalen er plassert.

- 2. Eniro Norge AS tilkjennes sakskostnader med tillegg av rettens gebyr.

NSA har i det vesentligste anført:

Hovedkrav:

Det er ikke sannsynliggjort noe hovedkrav.

Det foreligger en Driftsavtale mellom partene som løper inntil den blir sagt opp. Driftsavtalen er per dags dato ikke oppsagt. Driftsavtalen er heller ikke endret på en slik måte at den utløper 30. september 2012.

Det vises her til Driftsavtalen pkt. 18 og 22. Meldinger skal gis skriftlig av de personer som er nevnt i Driftsavtalen og som anses legitimert. Partenes helt entydige opptreden knyttet til kontraktsendringer viser at de uten unntak er skjedd skriftlig og til rett adressat. De endringer som knytter seg avtalelengde er formelle dokumenter som uten unntak har angitt partene, navngitt avtalen og signert av begge parter ved deres respektive daglige ledere eller styreformenn. Det vises til Eniros oppsigelse av rammeavtalen mellom partene som ble gjort på formelt korrekt måte. Det møtereferat som er oversendt NSA 24. februar 2011, oppfyller ikke de krav Driftsavtalen stiller til en melding av så vidt viktig karakter og bryter også med partenes praksis. NSA trenger kun å forholde seg til melding gitt av og til rett person hos partene i henhold til Driftsavtalen.

Videre har ingen av partene i etterkant av den anførte oppsigelsen opptrådt som om avtalen er formelt sagt opp. Eniro har ved sin opptreden gitt uttrykk for at samarbeidet med NSA skulle vare langt utover 2013. NSA har foretatt investeringer og beslutninger som viser at selskapet har ment å forplikte seg til å være driftsleverandør i alle fall frem til 30. juni 2013. Partene har hatt flere møter, herunder styringsgruppemøter og forhandlinger, uten at oppsigelse har vært tema en eneste gang - verken på operasjonelt nivå i organisasjonene eller på ledernivå. Det ble kun diskutert en utvidelse av samarbeidet, og det ble aldri nevnt av Eniro at andre konkurrenter til NSA var aktuelle. Først i juni 2012 ble det klart for NSA at Eniro hadde lagt opp til en konkurransesituasjon om hvem som skulle yte driftstjenestene til Eniro i fremtiden.

Eniro har heller ikke tatt initiativ til et overføringsprosjekt slik Driftsavtalen krever. Eniro forsøkte å si opp avtalen 13. juni 2012, hvilket underbygger at Eniro selv visste at Driftsavtalen ikke var sagt opp tidligere, men heller ikke dette er en gyldig oppsigelse. Eniro har i utkast til overføringsavtale bekreftet at oppsigelse først ble forsøkt 13. juni 2012. Imidlertid la sistnevnte oppsigelse opp til en 3 måneders oppsigelsesfrist, hvilket er i strid med Driftsavtalen.

NSA er ikke forpliktet til å underrette Eniro om mangelfull eller manglende oppsigelse. Unnlatelse av å fremme innsigelser gjør ikke oppsigelsen rettmessig eller gyldig.

Eniro har tvilsrisikoen knyttet til oppsigelsens gyldighet.

NSA bidrar og vil fortsatt bidra til at overføringen skal skje så smertefritt som mulig og fortsetter med overføringsprosjektet. Imidlertid fastsetter Driftsavtalen at medvirkningen skal skje «i den grad det er mulig», og dette mulighetsbildet er endret av Eniro selv.

NSA kan ikke gi mer informasjon enn det som er gitt per dags dato. Mye av informasjonen er konfidensiell informasjon som må gjennomgå og «splittes» før utlevering. Dessuten har NSA ansvaret frem til ny leverandør overtar. Det har heller aldri vært meningen å gjennomføre workshops, i hvert fall ikke i en situasjon der NSA har blitt utsatt for datainnbrudd fra Keystep.

Sikringsgrunn:

Det er ikke sannsynliggjort noen sikringsgrunn.

NSA har uten forbehold forsikret Eniro om at selskapet vil drifte Eniro på samme måte og med samme kvalitet som tidligere inntil avtalen formelt blir sagt opp. Eniros virksomhet er på ingen måte i fare. Det er kundens (Eniros) sikkerhet som er avgjørende for løsningen som velges.

NSA har dessuten lojalt forhandlet og startet med tilrettelegging for tilbakeføring av de aktuelle tjenestene etter Driftsavtalen, Ingen andre enn NSA blir voldt skade eller ulempe. En forføyning som krevet er ikke egnet til å motvirke skade eller ulempe. Det er forbundet med større fare å foreta overføring som krevet enn å videreføre NSA som driftsleverandør. Det kan ikke sies å foreligge manglende tillit til driftsoperasjonen - det har ikke vært reklamasjoner på 13 år.

Eniros anførte skade eller ulempe er av ren økonomisk art og knytter seg alene til vederlag til NSA eller Keystep. Eniro ble uansett varslet om innsigelsene mot den anførte oppsigelsen før kontrakt med Keystep ble inngått.

Proporsjonalitet:

Den ulempe NSA blir påført dersom forføyning gis, står i et åpenbart misforhold til den interesse Eniro har i at forføyning blir besluttet, jf. tvisteloven § 34-1 annet ledd.

NSA skal etter påstanden utlevere forretningskritisk informasjon og forretningshemmeligheter til både Eniro og Keystep. Keystep er konkurrent til NSA og ikke part i saken. Saksøkerens påstand går langt utenfor det Driftsavtalen selv oppstiller som vilkår ved en ordinær avvikling og overføring av driftsoppgaver.

Eniro har dessuten holdt tilbake en betydelig del av utestående vederlag til NSA for tilsynelatende å presse NSA ut av den løpende Driftsavtalen.

Dersom midlertidig forføyning besluttet, bes retten stille vilkår om sikkerhetsstillelse fra saksøkeren. Saksøkte krever seg uansett utfall tilkjent saksomkostninger.

Saksøkte har nedlagt følgende påstand:

1. Norske Systemarkitekter AS frifinnes.
2. Norske Systemarkitekter AS tilkjennes sakens omkostninger.

Rettens vurdering:

For at en begjæring om midlertidig forføyning skal kunne tas til følge, må saksøkeren sannsynliggjøre såvel krav som sikringsgrunn, jf. tvisteloven § 34-2.

Hovedkrav:

Saksøkerens hovedkrav går ut på at saksøkeren krever utlevert den informasjon som er nødvendig og den medvirkning fra NSA som er nødvendig for å kunne overføre driftstjenestene fra NSA til Eniros nye leverandør.

Saksøkerens hovedkrav forutsetter at det er sannsynliggjort en gyldig oppsigelse fra Eniro som medfører at Driftsavtalen opphører 30. september 2012. Retten skal derfor først vurdere om det foreligger en gyldig oppsigelse av Driftsavtalen. Dersom oppsigelsen anses gyldig, skal retten dernest vurdere om oppsigelsen gir Eniro rett til å få utlevert den informasjon som er nødvendig for å kunne overføre driftstjenestene til ny leverandør.

Innledningsvis skal retten bemerke at partene ved tilleggsavtale av 27. februar 2008 avtalte at Driftsavtalen skulle løpe til 1. juli 2011. Retten legger til grunn at Driftsavtalens bestemmelse om at avtalen automatisk forlenges med 12 måneder av gangen utover 1. juli 2011 med mindre avtalen sies opp senest 6 måneder før avtaleperiodens utløp, fortsatt var gjeldende for videreføring av Driftsavtalen etter 1. juli 2011. Dette betyr at

avtalen per februar 2011 automatisk var forlenget til 30. juni 2012. Eniro måtte således si opp Driftsavtalen senest innen 31. desember 2011 for at avtalen skulle utløpe 30. juni 2012.

Eniro anfører at Driftsavtalen gyldig ble sagt opp i møtet 24. februar 2011 og ved oversendelse av skriftlig møtereferat oversendt per e-post samme dag, NSA bestrider delte og anfører at Driftsavtalen per dd. fortsatt ikke er gyldig sagt opp.

Driftsavtalen punkt 18 annet ledd fastsetter at Driftsavtalen må sies opp skriftlig senest seks måneder før utløpet av avtaleperioden. Driftsavtalen punkt 22 bestemmer videre at

«samtlige varsler, krav, samtykke og andre meldinger etter denne Avtalen, skal gis skriftlig til de personer som i henhold til BILAG I er angitt som adressat for den aktuelle type meldinger.»

Bilag 11 punkt 1.4 *Meldinger* lyder slik:

«Jfr. Punkt 22 i den generelle avtaleteksten skal samtlige varsler, krav, samtykke Og andre meldinger etter Avtalen, gis skriftlig til de personer som, i henhold til matrisen nedenfor, er angitt som rett adressat for den aktuelle type meldinger.

<i>Melding:</i>	<i>Adressat Leverandør:</i>	<i>Adressat Kunde</i>
<i>Kontraktsendringer (bilag 15</i>	<i>Account manager</i>	<i>IT direktør</i>
<i>Tekniske endringsmeldinger</i>	<i>Service Manager</i>	<i>Service Manager</i>

Retten legger til grunn at Eniro i det aktuelle møtet 24. februar 2011 ga uttrykk for del som følger av det utsendte referatet, slik Fredrik Nygren i Eniro forklarte i retten. At Nygren ikke husket om det var han selv eller Falkenberg som fremførte budskapet om oppsigelse endrer ikke dette. Kjetil Karlsen i NSA forklarte for retten at han ikke kan bekrefte at oppsigelse ble fremført i møtet, men han bestred det heller ikke. Det foreligger dessuten ikke andre omstendigheter som tilsier at det som i referatet er inntatt om oppsigelse er en tilsnikelse som ikke faktisk skal ha forekommet i møtet.

Oppsigelsen er i referatet formulert slik:

«Diskusjon rundt kontraktsforlengelse til juli 2012

Eniro ønsker å forlenge avtalen til juli 2012. Og i dette ligger det at vi sier opp dagens avtale med sluttdato 31.6.2012.

Eniro vil høsten 2011 gå ut med en RF1 og mulighet for RFP eller direkte forhandling med NSA. Det er behov for fokus innen system/rutiner (ITIL, incident, problem, change og release).»

Ordlyden i referatet er etter rettens syn ikke tvetydig, og levner ikke tvil om at Eniro sier opp Driftsavtalen.

Retten finner det klart at det referatet som ble oversendt fra Falkenberg i Eniro til Kjetil Karlsen og Jan Nergård som vedlegg til en e-post datert 24. februar 2011, isolert sett oppfylder kravet til skriftlighet som oppstilles i Driftsavtalen punkt 18 og 22. At partene har formalisert endringer i avtalen på ulike måter gjennom Driftsavtalens løp, er ikke tilstrekkelig til å anse det avtalt andre så vidt strenge og ufravikelige krav til hvorledes en oppsigelse skal meddeles. En oppsigelse krever i alminnelighet ikke begge parter signatur for å være gyldig, men dette gjøres likevel i en del tilfeller først og fremst av notoritetshensyn. Imidlertid kan notoriteten ivaretas ved at den oppsigelsen retter seg mot bekrefter mottakelsen på andre måter, slik tilfellet er i nærværende sak,

NSA's anførsel om at partenes etterfølgende opptreden viser at oppsigelse ikke var skjedd, kan ikke føre frem. Retten er enig med NSA i at det fremstår noe underlig at oppsigelsen tilsynelatende ikke mer eksplisitt er gjort til tema mellom partene gjennom oppsigelsestiden. Partene hadde flere kontaktpunkter, forhandlinger og styringsgruppemøter uten at oppsigelsen skal ha blitt tatt opp. Dette er imidlertid ikke tilstrekkelig til å rokke ved den klare ordlyden i oppsigelsen oversendt 24. februar 2012. Når det først er foretatt en skriftlig oppsigelse i tråd med Driftsavtalen, blir ikke denne mindre gyldig av at Eniro ikke bringer denne opp som

tema i oppsigelsestiden. Om oppsigelsen ikke er kommunisert internt til aktuelle ledere i NSA, er utenfor Eniros rekkevidde og uten betydning for oppsigelsen i denne sammenheng.

De forhandlinger som fant sted mellom partene i oppsigelsestiden, er ikke egnet til å undergrave den oppsigelsen som ble sendt. Tvert imot er det rettens oppfatning at de diskusjoner som fant sted om å endre leveransemodell samt priser med mer naturlig følger i kjølvannet av oppsigelsen og det som ble referert i referatet av 24. februar 2011.

At Eniro ikke tok initiativ til et overføringsprosjekt tidlig i 2012 er, slik retten ser det, ikke nødvendigvis utslag av at Eniro handlet som om avtalen ikke var sagt opp. Begge parter er pålagt plikter i forbindelse med tilbakeføring etter Driftsavtalen punkt 19. Dessuten ble det klart i februar/mars 2012 at avtalens løpetid uansett skulle forlenges til 30. september 2012, NSA er etter rettens syn nærmest til å vite omfanget av og tidsperspektivet knyttet til tilbakeføringen.

Ufuk Caglayan sendte 8. mars 2012 en e-post til Kjetil B. Karlsen - som på dette tidspunkt var daglig leder i NSA - der Caglayan bekrefter den muntlige avtalen per telefon mellom de to om å forlenge Driftsavtalens løpetid fra 30. juni 2012 til 30. september 2012. Kjetil B. Karlsen bekreftet 9. mars 2012 per e-post innholdet i Caglayans e-post, nemlig at partene var enige om å forlenge avtalens løpetid som nevnt.

Denne bekreftelsen fra Karlsen underbygger for det første at avtalen ble sagt opp 24. februar 2011 og at Karlsen var kjent med denne oppsigelsen. I motsatt fall ville han ha hatt et sterkt incitament til å reagere på dette tidspunktet - hvilket han ikke gjorde. For det andre er en endringsavtale med hensyn til avtalens utløp inngått av Karlsen som daglig leder bindende for NSA. Slik retten ser det står partene fritt til å avtale endringer i forhold til Driftsavtalens bestemmelser om løpetid, oppsigelse og oppsigelsesfrister. Om slike endringer ikke er tatt inn i Driftsavtalens endringsbilag, gjør ikke at endringene er ugyldige.

NSA har anført at Eniro har forsøkt å si opp Driftsavtalen ved e-post fra Caglayan til Kjetil B. Karlsen 13. juni 2012, og at dette viser at Eniro ikke selv mente at oppsigelse var foretatt i februar 2011. E-posten 13. juni 2012 fra Caglayan er riktignok formulert som en oppsigelse, hvilket isolert sett er egnet til å skape forvirring. E-posten må imidlertid leses i sammenheng med avtalen av 8. mars 2012 der avtalens løpetid ble avtalt forlenget til 30. september 2012. Det følger av avtalen om forlengelse 9. mars 2012 at forlengelse utover 30. september 2012 skal være avtalt mellom partene senest 15. juni 2012. På denne bakgrunn forstår retten «oppsigelsen» av 13. juni 2012 som i realiteten en meddelelse om at Eniro ikke ønsker noen forlengelse utover 30. september 2012. På samme måte legger retten heller ikke avgjørende vekt på Eniros forslag til overføringsavtale som inneholder en henvisning til «oppsigelsen» av 13. juni 2012.

NSA har anført at oppsigelsen uansett ikke er gyldig, idet oppsigelsen verken er avgitt eller mottatt av rette personer hos de to partene slik Driftsavtalen fastsetter dette.

Retten skal her innledningsvis bemerke at det kan reises spørsmål ved om adressatangivelsen i Driftsavtalen punkt 22 med videre henvisninger gjelder for oppsigelser. Det er i Driftsavtalen med bilag kun angitt rett adressat for «Kontraktsendringer (bilag 15)» og for «Tekniske endringsmeldinger». Oppsigelser kan rent språklig omfattes av kontraktsendringer, men av bilag 15 som det henvises til fremgår det at det her er snakk om endringer av en helt annen karakter enn oppsigelser og endrede opphørsløp/opphørsdatoer.

Når det gjelder hvem som avgir oppsigelsen, skal retten uansett bemerke at verken Driftsavtalen punkt. 22 eller Driftsavtalens bilag 11 punkt 1.4 oppstiller noen formalvilkår om hvem som skal avgi meldinger, ref. at det kun er fastsatt at samtlige meldinger etter avtalen skal gis skriftlig «til» de personer som er nærmere angitt som adressat. Dette tilsier at oppsigelse må avgis av personer som i alminnelighet er legitimert gjennom stillingsfullmakt eller annet.

Når det gjelder anførselen om at ikke rett adressat i NSA har mottatt oppsigelsen, viser retten til at Fredrik Nygren (Head of IT Operations & Shared Services i Eniro AB), Finn Aksel Falkenberg (Service Manager i Eniro), Kjetil B. Karlsen og Jan Nergård (Service Manager i NSA) var til stede i møtet 24. februar 2011. Det er uklart hvilken tittel Kjetil D. Karlsen i NSA hadde på tidspunktet for møtet, men han er senere i 2011 registrert som daglig leder i NSA. Rent faktisk har Karlsen opptrådt som kundeansvarlig (Account Manager) i det aktuelle møtet og i tiden før og etter møtet.

Den skriftlige oppsigelsen i referatet av 24. februar 2011 ble sendt til og mottatt av Kjetil B. Karlsen og Jan Nergård per e-post samme dato. Etter rettens syn er ordlyden i oppsigelsen ikke egnet til å misforstås. Om Kjetil B. Karlsen leste e-posten er ikke avgjørende, men retten skal bemerke at det har formodningen sterkt mot seg - gitt viktigheten av Driftsavtalen som NSA selv har uttrykt - at Kjetil B. Karlsen og Jan

Nergård ikke snakket sammen om oppsigelsen før denne ble bekreftet mottatt av Jan Nergård på vegne av NSA med kopi til Karlsen. Nergård bekreftet sogar på vegne av NSA at Driftsavtalen er sagt opp og at avtalen løper til og med 30. juni 2012. Retten er etter dette ikke i tvil om at Kjetil B. Karlsen er bemyndiget til å motta oppsigelsen på vegne av NSA og at dette faktisk har skjedd. Videre er det rettens vurdering at Fredrik Nygren, Head of IT Operations & Shared Services i Eniro AB, var bemyndiget til å meddele oppsigelse av Driftsavtalen på vegne av Eniro. Retten har ikke grunn til å trekke i tvil at Eniro AB er det sentrale selskapet i Enirogruppen som håndterte denne typen kontraktsforhold for alle de nordiske Eniroselskapene. At Finn-Aksel Falkenberg sendte e-posten på vegne av Fredrik Nygren i etterkant av det aktuelle møtet 24. februar 2011, endrer ikke dette. Dette gjelder uansett om man legger Driftsavtalens pkt. 22 til grunn for hvem meldingen om oppsigelse skal rettes til eller ikke. Retten viser her også til partsrepresentanten til NSA, Espen Remman, forklaring i retten om at Remman og Karlsen som de to gründerne i NSA opp gjennom årene har byttet på å være daglig leder i selskapet. Begge har til en hver tid vært en del av ledergruppen i NSA.

Etter rettens vurdering utgjør dessuten NSA's aksept av oppsigelsen og senere aksept av endring av avtalens utløp til 30. september 2012, samt den etterfølgende passivitet knyttet til anførselene om at oppsigelsen er ugyldig, et selvstendig grunnlag for at NSA har akseptert og er rettslig bundet til at Driftsavtalen utløper 30. september 2012.

Det er etter dette rettens vurdering at Eniro på gyldig måte har sagt opp Driftsavtalen med NSA og at det er gyldig avtalt mellom partene at avtalen opphører 30. september 2012.

Basert på at det foreligger en gyldig oppsigelse, skal retten i det følgende vurdere om Eniro har krav på å få utlevert til seg, og NSA en korresponderende plikt til å utlevere, informasjon som er nødvendig for å kunne overføre driftstjenestene fra NSA til Keystep. Retten avgrenser her vurderingen til den informasjon som Eniro har krevd utlevert jfr. den nedlagte påstanden i nærværende sak.

Partene er uenige om omfanget av og rekkevidden av Driftsavtalens bestemmelser om NSA's medvirkning til overføring som nevnt.

Utgangspunktet etter Driftsavtalen punkt 19.2 er at NSA på opphørstidspunktet skal tilbakelevere til Eniro alle data og annet materiale vedrørende driftsyttelsene som er Eniros eiendom, eller som Eniro har fått bruksrett til av tredjepart. Driftsavtalen punkt 13.5 fastsetter at Eniro har rettigheter til dokumentasjon og materiell som leverandøren helt eller delvis utarbeider i forbindelse med driftsyttelsene så lenge avtalen varer, dog med den reservasjon at driftsdokumentasjon som NSA har utarbeidet ikke må utleveres til tredjemann.

Det følger imidlertid av Driftsavtalen punkt 2.2 at Driftsavtalens bilag skal gå foran Driftsavtalens generelle tekst ved eventuell motstrid. I Driftsavtalens bilag 1. pkt. 2.2 er det blant annet fastsatt følgende:

«Kunden har eierskap til driftsdokumentasjon som spesielt er utviklet for Kunden.»

Driftsavtalens bilag 10 punkt 1 fastsetter blant annet følgende retningslinjer:

- *«Leverandøren skal i den grad del er mulig forvalte oppdraget på en slik, måte at eventuelt bytte av leverandør kan gjøres så enkelt som mulig.*
- *Leverandøren forplikter seg til aktivt å bidra til at overføringen av driften til ny leverandør/Kunden selv kan gjennomføres med så lite negative konsekvenser for driften som mulig.*
- *Leverandøren forplikter seg til å tilrettelegge og overlevere kundespesifikk driftsdokumentasjon for ny leverandør/Kunden selv på en best mulig måte.»*

Retten legger til grunn at Eniro eier driftsdokumentasjon som er spesielt utviklet for Eniro, jf. Driftsavtalens bilag 1 punkt 2.2, uavhengig av om NSA har utarbeidet denne slik Driftsavtalen punkt. 13.5 omtaler. Førstnevnte bilag går foran punkt 13,5 ved motstrid. Således har NSA plikt til å utlevere all driftsdokumentasjon som er spesielt utviklet for Eniro og denne dokumentasjonen kan Eniro fritt la tilflyte sin nye leverandør. Dette gjelder Også om driftsdokumentasjonen Eniro eier etter del ovennevnte inneholder konfidensiell informasjon vedrørende NSA, selv om det siste har formodningen mot seg, jf. her at bilag 1 punkt 2.2 går foran Driftsavtalen punkt 14 ved motstrid.

Imidlertid er det rettens vurdering at driftsdokumentasjon som ikke er spesielt utviklet for Eniro skal stilles til disposisjon for Eniro så lenge avtalen varer, men denne dokumentasjonen kan Eniro ikke viderebringe til

tredjemann, som i denne sammenheng må anses å omfatte Eniros nye leverandør, jf. Driftsavtalen punkt 13.5. Etter rettens syn samsvarer dette med NSA's begrensede plikt etter Driftsavtalens bilag 10 punkt 1 «til å tilrettelegge og overlevere kundespesifikk driftsdokumentasjon for ny leverandør/Kunden selv på en best mulig måte».

At partene ikke har klart å bli enige om en tilbakeføringsavtale, slik Driftsavtalen forutsetter, innebærer ikke begrensninger i de ovenfor beskrevne plikter til utlevering av informasjon.

Det følger av det ovennevnte at retten finner det sannsynliggjort at Eniro har krav på å få utlevert/stilt til disposisjon den informasjon som er nødvendig for å kunne overføre driftstjenestene fra NSA til Eniros nye leverandør - slik det er nedlagt påstand om - med den begrensning som følger av rettens vurdering ovenfor.

Eniro har etter dette sannsynliggjort et forføyningskrav overfor NSA, jf. tvisteloven § 32-1 tredje ledd jf. § 34-2 første ledd.

Sikringsgrunn:

Retten skal deretter vurdere om det foreligger sikringsgrunn.

Eniro har anført at det foreligger sikringsgrunn både etter tvisteloven § 34-1 bokstav a og b. Retten skal i det følgende først vurdere om det foreligger sikringsgrunn etter tvisteloven § 34-1 bokstav b første alternativ som oppstiller vilkår om at det er nødvendig å få en midlertidig ordning i et omtvistet rettsforhold for å avverge en vesentlig skade eller ulempe.

Det er på det rene at partene ikke har blitt enige om en overføringsavtale. Selv om det etter det opplyste er - i tillegg til daglig drill - en viss kontakt på konsulentnivå om overføringen av driftstjenestene har retten, på bakgrunn av bevisførselen, et klart inntrykk av at partene er sterkt uenige om hva NSA plikter å overføre og når NSA plikter å overføre det. Når det gjelder kildekoder har NSA i retten gitt uttrykk for at dette tidligst kan overføres ved oppsigelsestidens utløp, som tidligst kan være 30. juni 2013 dersom Eniro sier opp Driftsavtalen innen 31. desember 2012. NSA har uansett et tidsperspektiv for sin medvirkning til overføring som går langt ut over 30. september 2012 - som er det tidspunktet retten har lagt til grunn at Driftsavtalen utløper.

Retten er ovenfor kommet til at Eniro gyldig har sagt opp Driftsavtalen med utløp 30. september 2012. Eniro har inngått avtale med en ny driftsleverandør, Keystep AS. I en slik situasjon er det, slik retten ser det, svært tyngende for Eniro å bli tvunget til å fortsette med NSA som driftsleverandør mot sin vilje og i strid med oppsigelsen. Til dette kommer de betydelige utfordringer det er grunn til å regne med i et fortsatt kundeleverandør forhold mellom to parter som ligger i en rettsvist og som ikke lenger har gjensidig tillit til hverandre. Videre legger retten til grunn at de aktuelle tjenestene etter Driftsavtalen er svært kritiske for Eniro, herunder for å sikre Eniros inntektsgrunnlag og kunderelasjoner.

Når det legges til grunn at Driftsavtalen utløper 30. september 2012, står i realiteten Eniro uten leverandør av driftstjenestene dersom overføring av tjenestene til ny leverandør ikke skjer; avtalen med eksisterende leverandør utløper og ny leverandør er ikke i stand til å yte tjenestene. NSA har anført at selskapet lojalt vil fortsette å yte driftstjenestene med samme kvalitet som tidligere også etter 30. september 2012. Retten har ikke grunn til å betvile dette, men momentet har etter rettens syn begrenset vekt. Eventuelle driftstjenester NSA yter etter 30. september 2012 vil i så fall skje uten at det foreligger en driftsavtale. At Eniro ved sin manglende medvirkning til overføringen av driftstjenestene på denne måten skal kunne tvinge Eniro til å forlenge sitt leverandørforhold utover oppsigelsestiden, trekker klart i retning av å være en vesentlig ulempe for Eniro. Dette forsterkes ytterligere av at de aktuelle driftstjenestene er virksomhetskritiske for Eniro og at selv mindre avbrudd eller driftsforstyrrelser sannsynligvis får store konsekvenser for Eniro og for Eniros kunder og den nye driftsleverandøren som Eniro står i kontraktsforhold til.

Begge parter har sin del av skylden for at en overføringsavtale ikke kom i stand. Fra månedsskiftet juli/august 2012 er det imidlertid rettens oppfatning at NSA ikke har bidratt til overføringen av driftstjenestene til Keystep, i en slik utstrekning som Driftsavtalens bilag 10 punkt 1 bestemmer. NSA har hatt og har sterke motforestillinger mot Keystep, har nektet å ha møter med Eniro der Keystep er til stede (workshops etc.) og det er rettens vurdering at dette har bidratt til at overføringen har tatt lenger tid enn nødvendig. Eventuell tvist mellom NSA og Keystep reduserer ikke NSA's plikter i avtaleforholdet til Eniro. Vitnet Dag Jacob Torkildsen forklarte i retten at Eniro ville fått tilgang til all informasjon med leserettigheter

ved en normal driftssituasjon, men når det er Keystep som er ny leverandør må den brukerdokumentasjon NSA eier, imidlertid holdes tilbake.

Som nevnt ovenfor i rettens vurdering av hovedkravet, kan ikke NSA høres med at selskapets eventuelle rett og plikt etter Driftsavtalen til å overføre den aktuelle informasjonen på en nærmere bestemt og strukturert måte, gå lenger enn til hvordan Eniro ønsker å motta denne. Når Eniro ber om å få utlevert informasjonen Eniro har krav på og i den stand informasjonen nå foreligger, er det på Eniros eget ansvar og risiko. Etter rettens syn er NSA ikke ansvarlig for feil eller mangler som måtte oppstå av å gjennomføre Eniros ønske, og NSA kan ikke under henvisning til driftssikkerheten på Eniros hånd samt eget omdømme som IT-leverandør kreve å bearbeide informasjonen ytterligere før overlevering. Kundens (Eniro) instruks om overlevering av informasjon i den foreliggende form og med innhold som nevnt, må i sin alminnelighet kunne etterkommes uten at leverandøren (NSA) kommer i ansvar.

Partene er uenige om hvem som er i skyld i at en ordinær og fullstendig overføring ikke har kunnet skje før 30. september 2012. Retten tar ikke stilling til dette - det er tilstrekkelig å konstatere at Eniro uttrykkelig har bedt om å få den informasjon selskapet har rett til og i den stand informasjonen befinner seg, at utlevering av slik informasjon rent faktisk lar seg gjøre samt at NSA ikke har etterkommet dette kravet i tilstrekkelig grad.

Etter en konkret vurdering av de ovennevnte momenter, er det rettens vurdering at forføyning er nødvendig for å avverge en vesentlig skade eller ulempe for Eniro, Det foreligger dermed sikringsgrunn etter tvisteloven § 34-1 bokstav b.

Begjæringen går ut på at NSA skal medvirke på nærmere bestemt måte til at overføring av driftstjenestene skjer til Eniros nye driftsleverandør. Retten skal i det følgende punktvis kommentere innholdet i den forføyningen som kreves:

1. *Utlevere til Eniro Norge AS administratorpassord til ull teknisk utrustning og systemer som eies eller lisensieres av Eniro Norge AS knyttet til driftsavtale mellom Eniro Norge AS og Norske Systemarkitekter AS av 28. februar 2005 (Driftsavtalen), mot at Eniro Norge AS fritar Norske Systemarkitekter AS for ansvar for brudd på Driftsavtalen for eventuelt feil som Eniro Norge AS eller deres nye driftsleverandør forårsaker på grunn av at de har fått tilgang til den nevnte tekniske utrustningen.*

NSA's partsrepresentant, Espen Remman, forklarte i retten at utlevering av administratorpassord vil medføre at NSA mister kontrollen med systemene. Han forklarte videre at NSA vil utlevere administratorpassord når ansvaret overføres til Eniro ved oppsigelsestidens utløp. Retten skal bemerke at det er uten betydning at NSA mister kontrollen over systemene, all den tid kontrollen og ansvaret overtas av Eniro etter eget ønske og på egen risiko som eier eller lisenshaver til systemene.

Retten legger imidlertid til grunn, som fremhold av Remman i partsforklaringen, at utleveringen etter pkt. 1 over må avgrenses mot overvåkingssystemet som NSA eier. Retten har ut fra bevisførselen oppfattet at denne avgrensningen allerede er hensyntatt i den endrede påstanden, jfr. «utrusting og systemer som eies eller lisensieres av Eniro Norge AS»,

2. *Stille til disposisjon for Eniro Norge AS og deres nye driftsleverandør all driftsdokumentasjon som beskrevet i Driftsavtalen punkt 3.5 og dens bilag 1 punkt 2.2, til bruk for at Eniro Norge AS og deres nye driftsleverandør kan få nødvendig kunnskap om systemene og maskinene som er omfattet av Driftsavtalen til å gjennomføre overføringen av driftstjenestene til Eniro Norge AS' nye driftsleverandør, i inntil 40 dager fra Eniro Norge AS og deres nye driftsleverandør får dokumentasjonen utlevert Den nye driftsleverandøren skal undertegne erklæring om at den mottatte driftsdokumentasjonen skal behandles konfidensielt og bare benyttes i samsvar med dette punktet.*

Remman forklarte i retten til dette punkt at NSA selvsagt kan utlevere driftsdokumentasjon som krevd, men at dokumentasjonen mfl «splittes» for så vidt gjelder å ta ut konfidensiell informasjon som tilhører NSA og dette arbeidet er tidkrevende og må skje gjennom samarbeid mellom partene. Vitnet Dag Jacob Torkildsen i NSA forklarte imidlertid at slik «splitting» kan gjøres på en uke og at Eniro deretter kan få utlevert såkalte «rådata» (i ikke bearbeidet form).

NSA har plikt til å utlevere all driftsdokumentasjon som er spesielt utviklet for Eniro og denne dokumentasjonen kan Eniro fritt la tilflyte sin nye leverandør. Dette gjelder også om driftsdokumentasjonen Eniro eier etter det ovennevnte inneholder konfidensiell informasjon vedrørende NSA, selv om det siste har formodningen mot seg, jf. her at bilag 1 punkt 2.2 går foran Driftsavtalen punkt 13.5 og 14 ved motstrid.

Imidlertid er det rettens vurdering at driftsdokumentasjon som ikke er spesielt utviklet for Eniro skal stilles til disposisjon for Eniro så lenge avtalen varer, men denne dokumentasjonen kan Eniro ikke utlevere til tredjemann. Jf. Driftsavtalen punkt 13.5.1 denne sammenheng må «tredjemann» anses å omfatte Eniros nye leverandør, 1 alminnelighet må det legges til grunn at en kompetent driftsleverandør innehar nødvendig driftsdokumentasjon og kompetanse som ikke er spesifikk for Eniro i forhold til driften av systemene, Dette vil naturlig utgjøre en leverandørs knowhow som med rimelighet er beskyttelsesverdig. Det følger for øvrig av Driftsavtalen punkt 19.2 siste ledd at Eniro skal levere tilbake slik driftsdokumentasjon ved avtalens opphør. Etter rettens syn samsvarer det som her er omtalt med NSA's plikt etter Driftsavtalens bilag 10 punkt 1 «til å tilrettelegge og overlevere kundespesifikk driftsdokumentasjon for ny leverandør/Kunden selv på en best mulig måte». Det vises for øvrig til rettens vurdering av hovedkravet ovenfor,

3. *Utlevere til Eniro Norge AS oppdatert versjon av oversikt over all maskinvare benyttet under Driftsavtalen som tidligere er sendt til Eniro Norge AS.*

Remman forklarte for retten på dette punkt at liste som krevd er overgitt tidligere og at det er en ajourføring som gjenstår. Remman anså det uproblematisk å gi ut listen og således unødvendig at retten eventuelt gir pålegg om dette. Retten legger til grunn at utlevering av informasjon på dette punkt ikke er byrdefullt for NSA. Retten anser det plausibelt for saksøker å ta med dette i forføyningskravet, all den tid kravet faktisk ikke er etterkommet.

4. *Utlevere til Eniro Norge AS en komplett beskrivelse av alle parametre som overvåkes for hver server og alarmnivåer for hver server.*

Remman erkjente og aksepterte i retten at Eniro har krav på å få utlevert alle parametre som overvåkes for hver server og alarmnivåer for hver server. Remman hadde innsigelser mot utlevering av øvrig informasjon slik dette punkt var utformet i begjæringen - retten går ikke inn på dette idet påstanden ble endret under de muntlige forhandlingene.

5. *Utlevere til Eniro Norge AS oppdatert liste over alle åpne hendelser, feilmeldinger, bestillinger, PMR mv.*

Remman forklarte i retten at det på dette punkt må skilles mellom intern informasjon som NSA ikke vil gi ut og den eksterne informasjon som Eniro skal fil.

Retten legger til grunn at listen er overgitt Eniro tidligere, og det er en oppdatert liste som kreves utlevert. Det må således være kurant for NSA å raskt kunne foreta en oppdatering og samtidig skille ut intern informasjon for NSA som er Eniro uvedkommende. Det vises for øvrig til det vitnet Torkildsen forklarte om tilsvarende utskilling for så vidt gjelder brukerdokumentasjonen.

6. *Norske Systemarkitekter AS er videre forpliktet til å gi representanter for Eniro Norge AS og deres nye driftsleverandør tilgang til datasenter der serverne omfattet av driftsavtalen er plassert.*

Remman forklarte i retten på dette punkt at NSA ikke vil motsette seg at Eniro får tilgang til datasenter som kreves selv om det også er ikkeforretningskritisk utstyr som tilhører NSA i datasenteret. Imidlertid stiller NSA betingelser for Keystep skal få tilgang til datasenteret. Retten kan ikke se at NSA har grunnlag for å nekte tilgang til datasenteret for Eniro og deres nye leverandør. Retten viser til at det er Eniro som er leietaker til lokalene, og at NSA ikke har noen beskyttelsesverdig interesse i å nekte Keystep tilgang.

Retten kan ikke se at den skade eller ulempe som saksøkte blir påført ved en forføyning som krevd, og med de endringer retten har skissert ovenfor, står i åpenbart misforhold til den interesse saksøkeren har i at forføyning blir besluttet, jf. tvisteloven § 34-1 andre ledd.

NSA har anført at forføyning mot NSA i seg selv strider mot proporsjonalitetsprinsippet. Retten oppfatter imidlertid ikke at det konkrete innholdet i forføyningen som kreves er særlig byrdefylt for NSA. NSA har selv anført og Espen Remman forklarte i retten at forføyningen som kreves allerede er delvis innfridd og/eller forholdsvis enkelt kan innfris.

Når den krevde utlevering av informasjon - til tross for rimelig tid til å foreta dette - likevel ikke har funnet sted, er behovet for en midlertidig forføyning fortsatt til stede.

Den fare en overføring eventuelt utgjør for driftssikkerheten til Eniros system, er etter rettens syn når det er Eniro som krever en overføring - Eniros ansvar. Retten kan vanskelig se at NSA kan påberope seg en usikkerhet ved overføringen som et grunnlag for å nekte å utlevere nødvendig dokumentasjon til systemene umiddelbart.

Det fremgår av det ovennevnte at retten vurderer at forføyningen som kreves er egnet til å avverge vesentlig skade eller ulempe utover ren økonomisk skade. Det skal her tillegges at økonomisk skade på Eniros hånd dessuten kan være vanskelig å beregne, og tapte inntekter som følge av driftsstans er eksempler på dette. På den annen side er NSA's interesse i å ikke medvirke til overføring av driftsleveransen som krevet, slik retten vurderer det, av ren økonomisk art. All den tid NSA ikke gjøres ansvarlig for feil som følge av utleveringen av informasjon, har NSA kun en økonomisk interesse i å fortsette som driftsleverandør så lenge som mulig. Eventuelle erstatningskrav, krav på betaling av vederlag eller andre økonomiske krav mot den annen part synes dessuten i større grad mulig å kvantifisere for NSA enn for Eniro.

Ut fra det NSA's partsrepresentant har forklart i retten om påståtte ulovligheter begått av Keystep AS mot NSA, har retten en viss forståelse for at NSA er bekymret for at konfidensiell informasjon som tilhører NSA skal komme Keystep til kunnskap. At slike ulovligheter har funnet sted, er imidlertid ikke dokumentert. Det er ikke anført eller dokumentert at Eniro har noen rolle knyttet til de påståtte ulovligheter. Uansett finner retten etter en konkret vurdering å tillegge dette forholdet liten vekt i den interesseavveining retten skal foreta.

Retten har på bakgrunn av det ovennevnte kommet til at den skade eller ulempe som saksøkte blir påført ved en forføyning som krevd ikke står i åpenbart misforhold til den interesse saksøkeren har i at forføyningen blir besluttet, samt at forføyningen er nødvendig for å avverge vesentlig skade eller ulempe for saksøkeren.

Begjæringen om midlertidig forføyning blir etter dette å ta til følge.

Retten vil ved utforming av slutningen hensynta det som ovenfor er vurdert om Eniros krav på utlevering av driftsdokumentasjon.

Iverksettelse av den midlertidige forføyningen kan ikke avverges eller oppheves ved sikkerhetsstillelse.

Retten har ikke funnet grunn til å stille som vilkår for forføyningen at saksøkerne stiller sikkerhet.

Eniro har krevd dekket sine saksomkostninger, og har i utgangspunktet krav på dette etter hovedregelen i tvisteloven § 32-10, jf. § 20-2 første ledd. Retten finner etter en konkret vurdering at unntaket etter tvisteloven § 20-2 tredje ledd eller § 20-4 ikke kommer til anvendelse. NSA's anførsel om uansett å bli tilkjent sakens omkostninger, kan dermed ikke føre frem. Retten skal til dette bemerke at retten ikke anser at saksøkte har godtatt kravet i lovens forstand. Selv om saksøkte under de muntlige forhandlingene ga uttrykk for at visse deler av saksøkerens påstand var uproblematisk, var det knyttet forbehold eller vilkår til vesentlige punkter. Saksøkte har dessuten hatt anledning til å imøtekomme en rekke av påstandspunktene forut for de muntlige forhandlingene, uten at dette etter rettens syn har skjedd. Retten anser heller ikke saken til å være av en slik karakter at saksøkte hadde god grunn til å få saken prøvd.

Eniro har krevd dekket saksomkostnader med til sammen kr 349.195,- ekskl. mva, fordelt på satser til prosessfullmektig med kr 349.025,- og utgifter til kopiering etc. med kr, 170,-. I tillegg kommer rettsgebyr.

NSA har protestert mot saksomkostnadsoppgaven og anført at salæret til Eniro er for høyt. Retten finner at kostnadskravet er høyt tatt i betraktning saken, saksforberedelsens omfang. Kravet på saksomkostnader går utover det som etter rettens skjønn var nødvendig og rimelig å pådra ut fra sakens omfang og betydning, jf. tvisteloven § 20-5 første ledd første og annet punktum. Etter rettens syn har NSA under saksforberedelsen

hatt tilnærmet like mye arbeid med bevisinnhenting og bevisfremleggelse som Eniro. Til sammenligning lyder kostnadsoppgaven fra NSA på kr 216.000,-. Retten finner etter dette skjønnsmessig å fastsette nødvendige sakskostnader til kr 277.320,-, fordelt på kr 275.000,- for salær til prosessfullmektig, utgifter med kr 170,- samt rettsgebyr med kr 2.150,-.

Kostnadsbeløpet inkluderer ikke merverdiavgift, da den som får tilkjent sakskostnader driver næring med avgiftsplikt og kan føre merverdiavgiften til fradrag i sitt avgiftsregnskap.

Slutning:

1. Norske Systemarkitekter AS pålegges umiddelbart og senest innen fem dager etter at denne kjennelse er forkynt å;

- a. Utlevere til Eniro Norge AS administratorpassord til all teknisk utrustning og systemer som eies eller lisensieres av Eniro Norge AS knyttet til Driftsavtalen, mot at Eniro Norge AS fritar Norske Systemarkitekter AS for ansvar for brudd på Driftsavtalen for eventuelt feil som Eniro Norge AS eller deres nye driftsleverandør forårsaker på grunn av at de har fått tilgang til den nevnte tekniske utrustningen.*
- b. Utlevere til Eniro Norge AS all driftsdokumentasjon som er spesielt utviklet for Eniro Norge AS, samt stille til disposisjon for Eniro Norge AS all øvrig driftsdokumentasjon som beskrevet i Driftsavtalen punkt 3.5 og dens bilag 1 punkt 2.2 inntil Driftsavtalen mellom partene opphører.*
- c. Utlevere til Eniro Norge AS oppdatert versjon av oversikt over all maskinvare benyttet under Driftsavtalen som tidligere er sendt til Eniro Norge AS.*
- d. Utlevere til Eniro Norge AS en komplett beskrivelse av alle parametre som overvåkes for hver server og alarmnivåer for hver server.*
- e. Utlevere til Eniro Norge AS oppdatert liste over alle åpne hendelser, feilmeldinger, bestillinger, PMR mv.*

Norske Systemarkitekter AS er videre forpliktet til å gi representanter for Eniro Norge AS og deres nye driftsleverandør tilgang til datasenter der serverne omfattet av Driftsavtalen er plassert.

2. Norske Systemarkitekter AS betaler kr. 277.320,- - kronertohundreogsyttisyttusentrehundreogtyveOO/100 - i sakskostnader til Eniro Norge AS innen to uker etter forkynning av denne kjennelsen.